

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorìa

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XIX. Quomodo etiam Gentiles milites diebus Dominicis orare docuerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ΄.

Ὅπως ἢ τοὺς ἐθνικοὺς στρατιώτας, ἐν κυριακαῖς ἑυχῆς προσέταξ.

Τοῖς ἢ μήπω τῷ θεῷ λόγῳ μεταχρῆσιν, ἐν δὲ δὲ λέξω νόμῳ διεκελεύετο, τὰς κυριακὰς ἡμέρας ἐν παρρησίᾳ ἐπὶ καθαρῷ περῆναι πεδίῳ. κἀνταῦθα μεμελετημένῳ ἑυχῇ δὲ ἐνός σωθῆματος ὁμῶς τὰς πάντας ἀναπέμπει Θεῷ μὴ τῷ δόρασι χερῶν, μὴ τῷ παύδουχίαις, μὴ δ' ἀλκῇ σωματῶν τὰς ἐαυτῶν δὲ ἀπὸ ἐλπίδας. τὸν δ' Ἰππὶ πάντων εὐδοκίαν Θεῶν, παλὸς ἀγαθῆς δότηρα ἢ αὐτῆς νίκης ἢ ἰσότητος ἐνθέσμις παρρησίαν ἀποδιδόναι εὐχάς. ἀνω μὲν αἰεθλίας εἰς ἑρατὸν μετέωρε τὰς χεῖρας. ἀνωτατῶ δ' Ἰππὶ τὸν ἑρατὸν βασιλέα τῆς ἰδιοκρατίας ἀναπέμποντας ὀφθαλμοὺς. κἀκεῖνον ταῖς εὐχαῖς νίκης δόξῃρα ἰσοπέτρα, φύκατὰ τε ἢ βοηθὸν Ἰππὶ σωμείων. καὶ τῆς εὐχῆς ἢ τοῖς στρατιωτικοῖς ἀπασὶ δὲ ἀσκαλῶν ἢ αὐτὸς, Ῥωμαῖα γλώτῃ τῆς πάσης ἢ δὲ λέγειν ἐγκελευσάμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Ἐυχὴ ῥήματα, στρατιώταις ὑπὸ Κωνσταντίνου δωθεῖσιν.

Σὲ μόνον οἶδαμεν Θεόν. σὲ βασιλέα γνωρίζομεν. σὲ βοηθὸν ἀνακαλέμεθα. τῷ θεῷ σὲ τὰς νίκας ἡράμεθα. διὰ σὲ κρείττους τῶν ἐχθρῶν κατέστημεν. ὅτι τὴν τῶν ἰσχυρῶν ἀγαθῶν χάριν γνωρίζομεν. σὲ ἢ τῶν μελλόντων ἐπιζοῦμεν. σὲ πάντες ἰκέταί γε γινόμεθα. τὸν ἡμέτερον βασιλέα Κωνσταντῖνον, παῖδάς τε αὐτοῦ θεοφιλεῖς, ἐπὶ μήκιστον ἡμῖν βίβη, σῶσον ἢ νικῆτην φυλάττωσθαι πόθιν ὡμεθα. τοιαῦτα ἢ τῷ θεῷ φωτὸς ἡμέραν ἐνομοθέτει πρῶτον τὰ στρατιωτικὰ τάγματα, καὶ τοιαύτας ἐδίδασκεν ἐν ταῖς πρὸς Θεὸν εὐχαῖς ἀφιέναι. φωνάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄.

Ἐν τοῖς στρατιωτικῶν ὅπλοις σημεῖα, τῷ σαυρῷ τῷ σωτήρι.

Ἡδη ἢ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ὅπλων, τὸ τῷ σαυρῷ τῷ σωτήρι ἐπιποιεῖ. τῷ τε ἐνόπλιον στρατῷ παρρησίαν, χερσῶν μὲν ἀγαλμάτων ὅποια πρῶτον αὐτοῖς ἐβλήθη ἢ τὸ μὴδὲν. μόνον ἢ τὸ σωτήριον τῷ σωτήριον.

CAPUT XIX.

Quomodo etiam Gentiles milites diebus Dominicis orare docuerit.

Reliquis vero qui divinæ fidei doctrinam nondum susceperant, altera lege præcepit, ut Dominicis diebus in campum purum procederent, & precationem quam antea didicissent, simul omnes signo dato ad Deum fundent. Neque enim hastis & armatura, nec corporis viribus confidere eos oportere: sed summum omnium Deum, auctorem bonorum omnium ipsiisque adeo victoriæ agnoscendum esse; eique solemnes preces persolveri debere, manibus quidem in cælum sublatis; mentis autem oculis altius ad ipsum usque cæli Regem erectis. Hunc victoriæ auctorem; hunc Servatorem Custodemque & Adjutorem invocare in precationibus eos debere. Ipse porro precationis formam cunctis militibus tradidit; jubens ut Latino sermone omnes pronuntiarent ad hunc modum.

CAPUT XX.

Forma precationis à Constantino militibus tradita.

Te solum agnoscimus Deum; te Regem profitemur; te Adjutorem invocamus. Tui muneris est quod victorias retulimus, quod hostes superavimus. Tibi ob præterita jam bona gratias agimus; & futura à te speramus. Tibi omnes supplicamus, utque Imperatorem nostrum Constantinum, unà cum piissimis ejus liberis incolumem & victorem diutissime nobis serves, rogamus. Hæc die Solis à militaribus numeris fieri, & hæc verba inter precandum ab iis proferri præcepit.

CAPUT XXI.

In armis militum signum Dominica crucis exprimi jubet.

Quinetiam in ipsis armis, salutaris tropæi signum jussit effingi. Utque ante instructum armis exercitum, non aurea signa & simulacra, ut antea moris erat, sed solum crucis tropæum præferretur, mandavit.